

VUOSIRAPORTTI 2010

Kolumbia

Plan on toiminut Kolumbiassa vuodesta 1962 ja toimii viidellä ohjelma-alueella. Kaikkiaan maassa on 33 087 kummilasta.

Kolumbiassa on vuosia kestäneistä aseellisista konflikteista johtuva humanitäärinen kriisi. Laiton ase- ja huumekauppa on luonut ympäristön, jossa väkivalta on yleistä ja laajalle levinnyttä. Kaikista maailman maista Kolumbiassa tapahtuu eniten ammattiyhdistysjohtajiin ja ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvia murhia. Sisäisten pakolaisten (oman maan sisällä pakenevien pakolaisten) määrä on Kolumbiassa maailman toiseksi suurin Sudanin jälkeen.

Viimeksi kuluneen vuoden aikana maassa aloitti uusi hallinto johdossaan presidentti Juan Manuel Santos kahdeksan vuotta hallinneen Álvaro Uribesin seuraajana.

Useat Planin toiminta-alueet ovat vaaravyöhykkeessä väkivaltaisuuksille, ja näiden alueiden katsotaan olevan maan haavoittuvaisimpia alueita. Sekä Tumacossa että Valle del Caucassa tapahtuu päivittäin vähintään yksi vakava turvallisuusvälikohtaus kuten esimerkiksi tappouhkaus, räjähdys, taistelu armeijan ja laittomien aseistautuneiden ryhmien välillä, murha, joukkomurha tai pakkosiirto.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitys yhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Miksi Plan toimii Kolumbiassa?

1. Lapsilla on oikeus terveyteen ja kehitykseen – Kolumbiassa yli 10 miljoonalta ihmiseltä puuttuu varma toimeentulo.
2. Lapsilla on oikeus elämään ja selviytymiseen – 12,6 prosenttia lapsista kärsii aliravitsemuksesta. Lukua on vielä korkeampi niiden lasten joukossa, jotka ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen – kaksi miljoonaa lasta elää sisäisinä pakolaisina, ja heistä vain neljännes käy koulua.

Planin työn painopisteet Kolumbiassa

- Työskennellä pienten lasten aliravitsemuksen vähentämiseksi sekä terveydenhoidon laadun kohentamiseksi.
- Kohentaa kotitalouksien taloudellista varmuutta pienlainahankkeiden kautta.
- Auttaa lapsia käsittelemään pakkosiirtojen aiheuttamia kokemuksia sekä edistää solidaarisuutta kansalaisyhteiskunnassa.
- Kohentaa puhtaan juomaveden sekä käymälöiden ja muun sanitaation saatavuutta.
- Työskennellä sen eteen, että koulu olisi väkivallaton ja turvallinen paikka ja että opetuksen, koulutilojen ja koulumateriaalien laatu oli parempi.
- Tehdä töitä sen eteen, että nuoret olisivat osallisia ja aktiivisia heidän elämäänsä suoraan vaikuttavissa kysymyksissä.
- Tehdä vaikuttamistyötä lasten oikeuksien toteutumiseksi.
- Työskennellä sen eteen, että lasten mielipiteet otetaan huomioon ja että lasten etu on aina ensisijalla kaikessa yhteisön kehitystyössä.

Planin työ 2010

Vuoden 2010 aikana käynnistettiin säästämisshanke, johon osallistui 2 000 ihmistä eri puolilta maata. Suhteellisen pienen investoinnin kautta Planilla on mahdollisuus tukea lainanottajaryhmiä maan köyhimmässä osissa. Sen lisäksi, että hanke

auttaa suoraan taloudellisesti hankkeeseen osallistuvia perheitä, antaa se myös heille toivoa tulevaisuudesta, joka johtaa ulos köyhyydestä. Hanke on myös luonut tunteen yhtenäisestä ja vakaasta yhteisöstä, mikä on uutta monilla alueilla, joilla suuri osa väestöstä on sisäisiä pakolaisia, jotka ovat viimeisten 15 vuoden aikana joutuneet pakenemaan kodeistaan. Säästäminen on saanut asukkaat luottamaan toisiinsa.

”Tämä hanke on tarkoittanut sitä, että olemme tavanneet toisiamme uusissa yhteyksissä, emme vain sairaustapausten ja kuolemantapausten yhteydessä, jotka useimmiten ovat kokoontumisten syytä”, kertoo eräs hankkeeseen osallistunut Chocón alueelta.

Plan työskenteli viime vuonna maailmanlaajuisen ”Learn without Fear”-kampanjan parissa. Kampanjan tavoitteena on luoda lapsille turvallinen ja väkivallaton kouluympäristö. Kolumbiassa Plan teki työtä yhdessä 84 koulun kanssa ja 7 600 lasta osallistui hankkeeseen ja ilmaisi ajatuksiaan ja kokemuksiaan väkivallasta koulussa. Myös opettajat ja vanhemmat olivat mukana hankkeessa, jossa esitettiin mielenkiintoisia ehdotuksia ongelmien ratkaisemisesta kouluissa.

Työtä nuorten osallistumisen lisäämiseksi heitä koskevissa kysymyksissä on tehty sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Nuoret ovat esimerkiksi saaneet tilaisuuden käydä vuoropuhelua pormestareiden ja kuvernöörin kanssa nostaakseen esille omia näkökulmiaan mm. niiden nuorten tulevaisuudesta, jotka elävät sisäisinä pakolaisina. Hankkeen kautta on luotu useita nuorisoverkostoja.

Katherine voitti pelkonsa

Vuoden 2010 saavutuksia

3 500 oppilasta hyötynyt siitä, että kaksi koulua kunnostettiin ja varustettiin sekä opettajat saivat koulutusta pedagogisista menetelmistä kodeistaan pakenemaan joutuneiden lasten kohtaamisessa

”Jos ette poistu heti, räjäytämme talon!”, huusivat aseistautuneet miehet 13-vuotiaalle Katherinelle ja hänen perheelleen.

Perhe pakeni mukanaan ainoastaan vaatteet, jotka heillä oli yllään. He eivät koskaan saaneet takaisin taakse jättämäänsä. Tapahtuneesta on nyt kulunut seitsemän vuotta ja Katherine on kokenut vihaa, pelkoa ja toivottomuutta, mutta siitä lähtien kun hän on osallistunut Planin hankkeeseen sisäisinä pakolaisina eläville lapsille, on hänen elämänsä muuttunut.

Kolumbiassa kaksi miljoonaa lasta on Katherinen tavoin joutunut pakenemaan kodistaan päästäkseen turvaan aseellista konflikteilta. Näiden lasten tilanne on hyvin vaikea. Monien on käytävä töissä auttaakseen vanhempiaan, ja jotkut joutuvat lapsikaupan tai seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi tai heidät pakotetaan mukaan aseellisten ryhmien toimintaan. Monet lapsista kärsivät myös aliravitsemuksesta.

Katherine ja hänen perheensä etsivät turvaa maaseudulta, mutta kun perhe joutui jatkuvasti olemaan ilman ruokaa, lähettivät vanhemmat Katherinen ja kaksi tämän nuorempaa sisarusta takaisin El Candamon slummialueelle Tumacoon. Katherine oli tuolloin 13-vuotias ja joutui ottamaan itse vastuun sisaruksistaan. Tuona aikana hänen isänsä tapettiin. Plan aloitti toimintansa El Candamossa vuonna 2006. Alueen asukkaista 65 prosenttia on sisäisiä pakolaisia ja 55 prosenttia on alle 18-vuotiaita. Työn tavoitteena oli auttaa lapsia käsittelemään traumaattisia kokemuksiaan. Hanke koostui monesta osasta: ruoan, koulunkäynnin ja terveydenhuollon saatavuuden turvaamisesta, talojen varustamisesta mm. vesisäiliöillä sekä perheiden toipumisen tukemisesta.

Muun muassa leikkimielisten laulu-, tanssi-, teatteri- ja taidetapahtumien ansiosta alkoivat kipu ja pelko vähitellen antaa tilaa toivolle ja ilolle.

”Kun menin mukaan hankkeeseen, ymmärsin millainen tilanteeni oikeasti oli. Huomasin, etten ollut yksin ja että pidin muiden auttamisesta. Huomasin myös, että hyödyin myös itse muiden auttamisesta, sillä tunsin itseni tärkeäksi ja hyödylliseksi”, kertoo Katherine.

150 lasta ja nuorta osallistui hankkeeseen ja yksi tärkeä asia heille oli olla yhteydessä muihin samassa tilanteessa oleviin lapsiin ja nuoriin ja osoittaa solidaarisuutta toisilleen. Jokainen osallistuja jakoi oppimiaan tietoja sekä tunteitaan viidelle

muulle samassa tilanteessa olevalle lapselle, ja tällä tavalla mukana toiminnassa oli 750 lasta ja nuorta, jotka kehittivät uusia tapoja saada takaisin itseluottamuksensa sekä luottamuksensa toisiin ihmisiin.

Katherine on nyt 20-vuotias ja työskentelee Planin paikallisena työntekijänä Tumacossa. Hän kannustaa lapsia kamppailemaan unelmiensa puolesta sekä uskomaan omaan onnistumiseensa.

Tuhojen ehkäisy luonnononnettomuuksissa

Vuoden 2010 saavutuksia

Riskien vähentämiseen pyrkivä toimintasuunnitelma laadittu 10 alueella ja 20 koulussa Quibdón ja Rio Quiton kunnissa, ja yli 500 ihmistä osallistunut koulutuksiin.

Tulvat ovat usein tuhonneet koteja ja ajaneet Rio Quiton alueella sijaitseva San Isidron yhteisön asukkaita elämään kaduille, mutta nyt tilanne on kohentunut aiemmasta. Osittain tämä johtuu tulvien vähenemisestä ja osittain siitä, että asukkaat ovat oppineet ehkäisemään vaaroja ja olemaan valmiudessa nopeaan toimintaan, joka pelastaa ihmishenkiä. Plan on yhteistyössä Euroopan komission ja Rio Quiton pormestarin kanssa kouluttanut asukkaita ennaltaehkäisevässä katastrofitoiminnassa.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

San Isidro on syrjäinen kylä Rio Quiton kunnassa, joka on yksi maan köyhimmistä kunnista. Alue on erityisen altis luonnononnettomuuksille kuten tsunamille, rankkasateiden aiheuttamille tulville ja maanvyöryille sekä maanjäristyksille. Alueeseen on vaikuttanut myös vastuuttomasti toteutettu kaivostoiminta, ja suuri osa väestöstä muodostuu ihmisistä, jotka ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan muilla alueilla.

San Isidron asukkaat olivat tottuneita menettämään omaisuutensa kerta toisensa jälkeen. Mikäli katastrofitilanteissa apua saatiin, sen saapuminen kesti useita päiviä. Nyt asukkaat ovat kuitenkin saaneet koulutusta katastrofitilanteiden hallinnasta. Työ aloitettiin kouluttamalla 35 opiskelijaa ja 20 alueedustajaa. Tämän jälkeen työ jatkui San Isidron asukkaiden kouluttamisella ensiaputaidoissa ja siinä, miten heidän kannattaa toimia seuraavan tulvan sattuessa. Koulutus tapahtuu ryhmätyönä ja siihen sisältyy käytännönläheisiä elementtejä.

Hankkeesta vastaava Margorie Conde kuvailee työtä seuraavalla tavalla:

”Se, mitä teemme paikallisella tasolla, on asukkaiden tietojen ja taitojen lisäämistä siitä, kuinka he voivat suojautua hätätilanteissa. Tärkeää tietoa kodeissa on esimerkiksi se, kuinka vammoja hoidetaan ja kuinka maanjäristyksen tai tulvan yhteydessä toimitaan.”

Koulutuksen lisäksi kartoitettiin myös alueen riskejä ja sitä, kuinka tuhoja voitaisiin ehkäistä. Esitetty kysymys saattoi olla esimerkiksi ”Miksi tämä talo kärsii tulvista?”, johon vastaus oli esimerkiksi ”Koska se on joen lähellä.”. Kun haavoittuvuustekijä oli selvitetty, esitettiin kysymys ”Kuinka talon tulviminen voitaisiin estää? Pitäisikö talo siirtää?”, ja esitettyyn ratkaisuvaihtoehtoon mietittiin vastaus ja toimintatapa.

”Seuraavan kerran kun kylä tulvii, tiedämme heti, mitä meidän pitää tehdä auttaaksemme tulvista kärsineitä. Perheet, jotka asuvat lähellä joenpengertä, siirretään tuolloin väliaikaisiin leireihin suojaan”, kertoo Felix, San Isidron asukas.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Tänä vuonna Plan panostaa lasten oikeuksiin, nuorten mahdollisuuksiin ja naisten voimaannuttamiseen.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Kolumbiassa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitti 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

